

Vergaderjaar 2002–2003

27 083

Inburgering

Nr. 33

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR VREEMDELINGENZAKEN EN INTEGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 april 2003

Hierbij bied ik u, namens de bewindslieden van OC&W, VWS en SZW, de vierde voortgangsrapportage aan in het kader van het Groot Project Inburgering Oudkomers (GPIO).

In deze vierde rapportage wordt u op de hoogte gebracht van de uitkomsten van het onderzoek naar de wachtlijsten NT2 voor oudkomers. Daarnaast wordt u geïnformeerd over recente ontwikkelingen in het oudkomersbeleid.

I. Wachtlijstonderzoek NT2 oudkomers

Achtergrond wachtlijstonderzoek NT2 oudkomers

Naar aanleiding van de motie Melkert van 20 april 2000 (TK, 1999–2000, 27 083, nr. 3) waarin werd aangedrongen op het wegwerken van de wachtlijsten NT2 voor oudkomers, is een onderzoek gestart naar de omvang en samenstelling van deze wachtlijsten. Daartoe zijn tussen juli 2000 en mei 2001 vier metingen verricht bij de ROC's die NT2-cursussen verzorgen. Naar aanleiding van de aanwijzing van het oudkomersbeleid tot Groot project is besloten dit onderzoek twee maal per jaar te continueren. De data 1 december en 1 mei zijn gekozen om vergelijking met de metingen in voorgaande jaren te kunnen maken.

Toekomstige ontwikkelingen

Het oudkomersbeleid onder de Regelingen inburgering oudkomers wordt uitgevoerd door de gemeenten. Het wachtlijstonderzoek NT2 wordt echter uitgevoerd bij de ROC's. Het ligt in de bedoeling dat de gemeenten in hun regierol ten aanzien van inburgering, via het informatiemodel inburgering dat naar verwachting in de loop van 2004 wordt ingevoerd, de wachtlijsten NT2 gaan monitoren. Daardoor kan ook beter inzicht worden verkregen op het aanbod buiten de ROC's. Tot die tijd kan het best zicht worden verkregen op het verloop van de wachtlijsten NT2 via de regi-

stratie bij ROC's. Daarom zal het wachtlijstonderzoek worden gecontinueerd totdat het nieuwe informatiemodel inburgering is geïmplementeerd in de gemeenten.

Belangrijk is dat gemeenten zich verantwoordelijk gaan voelen voor de ontwikkelingen binnen de wachtlijsten.

De Taskforce Inburgering heeft dit getracht te bevorderen door middel van afspraken tussen haar, de BVE Raad en de VNG. In de metingen wordt daarom ook onderzocht in hoeverre de gemaakte afspraken door de ROC's en gemeenten worden geïmplementeerd. Hierover wordt u, net als in de voorgaande rapportage, ook in de volgende paragrafen geïnformeerd.

In de tweede voortgangsrapportage (TK, 2001–2002, 27 083, nr. 24, pp. 9–12) bent u geïnformeerd over de resultaten van de meting van 1 mei 2002. In onderhavige voortgangsrapportage treft u de resultaten aan van 1 december 2002. Eerst wordt getracht ontwikkelingen aan te geven in het verloop van de wachtlijsten. Dit is mogelijk omdat nu zes metingen zijn gedaan over in totaal tweeënhalf jaar.

Ontwikkeling wachtlijst vanaf juli 2000 tot 1 december 2002

Uit de metingen van juli 2000 tot en met december 2001 bleek een gestage afname van de totaal aantal personen op de wachtlijst van 10 202 tot 6 856. Uit de meting van 1 mei 2002 bleek echter weer een toename tot 8 773 personen.

Uit de meest recente meting van 1 december 2002¹ blijkt echter een stabilisatie van de wachtlijst: er staan nu 8 759 personen op de wachtlijst. De meeste wachtenden staan ingeschreven bij ROC's in de vier grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht). De concentratie van de wachtlijsten in de grootste steden is tijdens de metingen zelfs toegenomen. Stond in juli 2000 63% van de wachtenden ingeschreven bij een van deze ROC's, nu is dat percentage toegenomen tot 79%.

Naast het meten van het aantal wachtenden is ook van belang te weten hoelang mensen op de wachtlijst staan, de zogenaamde dynamiek van de wachtlijst.

Dit wordt onderzocht aan de hand van een aantal criteria:

- een vergelijking tussen de tweemaanden- en viermaanden-termijn
- de verhouding tussen de nieuwe instroom en de restgroep uit eerdere metingen
- de mate van snelheid waarmee de restgroep verdwijnt van de wachtlijst
- het aantal nieuwe inschrijvingen.

Hieruit blijkt het volgende.

Indien een viermaanden-termijn² wordt aangehouden (d.w.z. alleen diegenen die vier maanden of langer ingeschreven staan worden geteld) dan wordt de wachtlijst van 1 december 2002 met ruim 25% gereduceerd tot 6 520 personen. Dat betekent dat een grote groep mensen kort op de wachtlijst staan voordat zij kunnen instromen. Op een aantal ROC's, waaronder die in de G4, is deze reductie overigens niet waarneembaar. Bij de ROC's van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag staat circa 80% van de personen langer dan vier maanden op de wachtlijst, in Utrecht geldt dit zelfs voor 95% van de wachtenden.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

² de Taskforce Inburgering heeft, samen met de VNG en de BVE Raad, aanbevelingen gedaan in het kader van het wachtlijstbeleid en -beheer. Een van deze aanbevelingen is een wachttijd van vier maanden aan te houden voordat iemand op de wachtlijst wordt geplaatst. De vier-maandentermijn sluit aan bij de termijn in de WIN.

Overzicht van aantallen personen die bij eerdere peildata werden aangetroffen en op 1 december 2002 nog staan ingeschreven

Peildatum	Totaal aantal nieuw ingeschreven	Resterend op 1 december 2002	Percentage
1 december 2000	6 193	242	4
1 mei 2001	5 182	345	6,5
1 december 2001	4 440	984	22
1 mei 2002	4 951	1 599	32

Het grootste deel van de wachtenden op een bepaalde peildatum wordt niet meer aangetroffen bij de volgende peildatum. Als wordt gekeken naar de verhouding tussen nieuwe instroom en de restgroep uit eerdere metingen, kan worden geconcludeerd dat circa tweederde van de wachtenden nieuw zijn ingeschreven en eenderde resteert uit voorgaande metingen.

De daling van de restgroep neemt, procentueel gezien, wel steeds trager af. Het blijkt dat hoe langer men op de wachtlijst staat, hoe minder kans men heeft van de wachtlijst te verdwijnen. Dit patroon is in overeenstemming met de rapportage van de vorige metingen.

Tenslotte moet het aantal nieuwe wachtenden in ogenschouw worden genomen. Vergelijking tussen de verschillende metingen laat een daling zien tussen juli 2000 en 1 december 2001 van 6 193 tot 4 440. Tussen 1 december 2001 en 1 mei 2002 werden 4 951 nieuwe personen aangetroffen (toename van 511 in vergelijking tot meting van 1 mei 2001) en tussen 1 mei en 1 december 2002 5 531 (toename van 580 in vergelijking tot meting van 1 mei 2002). Omdat de totale wachtlijst van december 2002, ondanks het grotere aantal nieuwe inschrijvingen, niet gegroeid is ten opzichte van mei 2002 kan worden geconcludeerd dat de doorstroom nog iets is toegenomen.

Belangrijkste uitkomsten meting 1 december 2002

De ROC's in de G4

Bijna 80% van de 8 759 wachtenden wordt aangetroffen op de ROC's van de vier grootste gemeenten.

Wachtenden in G4, naar woonplaats

	Wachtenden 1 december 2002	Waarvan woonachtig in gemeente	Wachtenden 1 mei 2002	Waarvan woonachtig in gemeente
Amsterdam	2 103	2 103	1 655	1 655
Rotterdam	3 487	2 951	3 774	3 200
Den Haag	829	742	673	612
Utrecht	502	346	564	436

De ROC's in Rotterdam hebben nog steeds de grootste wachtlijst maar in vergelijking met de vorige meting is er wel een daling van 287 personen te constateren. Ook in Utrecht is de wachtlijst gedaald tot nu 502 wachtenden. In Amsterdam en Den Haag is de wachtlijst gestegen. Het ROC Amsterdam heeft zelfs de hoogste wachtlijst sinds het begin van de metingen. Dit wordt vooral veroorzaakt door het grote aantal nieuwe inschrijvingen tussen mei en december 2002. In Rotterdam werd de eerste metingen een sterke doorstroom gesignaleerd, maar dit lijkt vanaf mei 2002 te stagneren. De meting van 1 december 2002 laat een herstel van de doorstroom zien maar deze is toch nog lager dan op 1 december 2001. In Den Haag is de constante doorstroom opvallend. De laatste twee

metingen laten een sterke groei zien van nieuwe inschrijvingen. Hierdoor is de wachtlijst gegroeid. In Utrecht is de doorstroom zeer traag geweest tot mei 2002. De doorstroom is het laatste half jaar wel beter op gang gekomen. De daling van de wachtlijst wordt echter niet alleen hierdoor verklaard maar ook door de lagere aantallen nieuwe inschrijvingen. De onderzoekers hebben ook gekeken naar de doorstroming van de wachtlijst. Hieruit blijkt dat de doorstroom in Den Haag het grootst is (97%) en in Utrecht het laagst (80%).

De andere ROC's

Vergelijking stand van zaken wachtlijsten van de 37 ROC's, gevestigd buiten de G4

	1 december 2002	1 mei 2002
Grotere wachtlijst	14	21
Kortere wachtlijst	14	9
Geen wachtlijst	9	6
Meer dan 100 wachtenden	6	9
Totaal aantal wachtenden	1 838 (gemiddeld 49,5 wachtenden per ROC)	2 108 (gemiddeld 57 wachtenden per ROC)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat, in vergelijking met de vorige meting in mei 2002, de situatie buiten de G4 verbeterd is: het totaal aantal wachtenden is lager, er zijn minder ROC's met een groeiende wachtlijst, het aantal ROC's dat geen wachtlijst heeft is gestegen, en in de meerderheid gaat het om korte wachtlijsten.

Ten aanzien van een aantal ROC's is er echter wel enige reden tot zorg. Tussen 1 december 2001 en 1 december 2002 is daar de wachtlijst gegroeid. Het betreft de ROC's in Breda (van 28 naar 106), Den Bosch (van 4 naar 62), Deventer (van 60 naar 114), Eindhoven (van 21 naar 44), Haarlem (van 29 naar 74), Harderwijk (van 0 naar 27), Leiden (van 96 naar 202), Nijmegen (van 164 naar 181), Tilburg (van 21 naar 73) en Venlo (van 128 naar 198).

De oorspronkelijke wachtlijst (juli 2000) wordt nog steeds gevolgd door de onderzoekers. Van de oorspronkelijke 10 202 personen staan er nog 58 (= 0,6%) op de wachtlijsten van 6 ROC's.

II. Voortgang oudkomersbeleid

Voortgang Regeling inburgering oudkomers (niet G54)

In de derde voortgangsrapportage bent u op de hoogte gesteld van de stand van zaken rond deze nieuwe regeling. Deze is bedoeld voor kleinere gemeenten en/of gemeenten met een lager percentage etnische minderheden dan de 54 gemeenten (G54) die al eerder zijn gestart met het oudkomersbeleid. Tot 25 oktober 2002 konden gemeenten een prognose indienen van het aantal oudkomers dat zij tot en met juni 2005 een programma verwachten aan te bieden. De regeling bleek aan te slaan. In totaal hebben 287¹ gemeenten een prognose ingediend. Alle aanvragen konden worden gehonoreerd.

Gemeenten kunnen hun prognose tussentijds bijstellen. De eerste gelegenheid hiervoor is dit voorjaar. Als een gemeente inmiddels tot de conclusie is gekomen dat de aanvankelijke prognose te hoog of te laag was kunnen ze dit vóór 1 april a.s. schriftelijk aangeven. Een verzoek om

¹ In derde voortgangsrapportage werd gemeld dat zich 286 gemeenten hadden ingeschreven. Bij het opmaken van de definitieve stand bleek nog een aanvraag te zijn gedaan die alsnog kon worden gehonoreerd.

de prognose naar beneden bij te stellen zal, zo is de gemeente toegezegd, altijd worden gehonoreerd. Ook het voorschot wordt dan aangepast. Omgekeerd zal een verzoek om de prognose te verhogen alleen leiden tot een bijstelling voor zover het budget het toelaat. Tenslotte zal mogelijk, afhankelijk van de beschikbaarheid van budget, een tweede inschrijvingsronde worden georganiseerd waarbinnen ook nieuwe gemeenten aan kunnen sluiten bij de regeling.

De deelnemende gemeenten hebben in december 2002 regionaal georganiseerde bijeenkomsten kunnen bijwonen waarin voorlichting werd gegeven over het bereiken van oudkomers en registratie van gegevens. Inmiddels zijn de betreffende gemeenten gestart met de uitvoering van de programma's voor oudkomers. Over de resultaten van de eerste helft van 2003 zullen zij rapporteren in de monitor van 1 oktober 2003. Tijdens regionale bijeenkomsten, te houden in juni a.s. zullen zij worden voorgelicht over het gebruik van de monitor.

Verlichting van bureaucratische lasten en accountantscontrole

In de derde voortgangsrapportage (TK, 2002–2003, 27 083, nr. 31, pp. 11–12) heb ik u een voorstel gedaan in het kader van de verlichting van de accountantscontrole bij de gegevensaanlevering door de niet-G54 via de monitor oudkomers. Daarover hebben we nog niet van gedachten kunnen wisselen. Omdat de niet-G54 gemeenten zich tijdig moeten kunnen voorbereiden op de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de gegevens in te voeren ben ik voornemens de niet-G54 te informeren te werken conform het aan u gedane voorstel. Dat betekent dat de betreffende gemeenten niet verplicht worden een accountantsverklaring te leveren bij de gegevens voor de monitor oudkomers. Wel blijft de eis gehandhaafd een accountantsverklaring bij te voegen ten behoeve van de eindafrekening op basis van hun resultaten aan het eind van de looptijd van de regeling (juni 2005).

Voor de G54 geldt dat de gegevensverzameling via de Monitor Oudkomers twee maal per jaar zal blijven plaatsvinden totdat het nieuwe informatiemodel is geïmplementeerd in de gemeenten. Zoals nu is voorzien gebeurt dit in de loop van 2004. Tot die tijd zijn deze gemeenten verplicht een accountantsverklaring over de ingeleverde gegevens bij te leveren. Het nieuwe informatiemodel voorziet erin dat gemeenten één maal per jaar hun gegevens aanleveren voorzien van een accountantsverklaring.

Monitor oudkomers G54

In de derde voortgangsrapportage (TK, 2002–2003, 27 083, nr. 31) bent u op de hoogte gesteld van de resultaten van de meting over de eerste helft van 2002.

Op 13 februari jl. is op een conferentie voor de G54 een terugkoppeling gegeven van de gegevensverzameling ten behoeve van de monitor. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen het invullen van de monitor zelf en de kwaliteit van de aangeleverde gegevens. Gelijktijdig is de bijeenkomst benut om de gemeenten voor te bereiden op de meting van 1 april a.s. Op deze datum moeten de gegevens zijn aangeleverd over de tweede helft van 2002.

De ervaring, opgedaan bij de vorige meting van 1 oktober 2002, bracht aan het licht dat het invullen van sommige vragen in de monitor voor verschillende gemeenten onduidelijk was. Daarom zijn er enkele technische wijzigingen aangebracht die dit moeten voorkomen. Om dezelfde reden is ook de afsluitingsprocedure enigszins gewijzigd. Tenslotte is onderdeel 7 van de monitor, waarin gegevens werden gevraagd over de per programmaonderdeel in rekening gebrachte kosten door het

opleidingsinstituut (de uitvoeringsinstelling) geschrapt. Gebleken is dat geen van de gemeenten in deze fase goed in staat was de vraag te beantwoorden. In de komende maanden zal een separaat onderzoek starten naar de kosten van de verschillende onderdelen van het oudkomersprogramma. Op deze wijze kan de Kamer toch inzicht worden geboden in de kosten die zijn gemoeid met de uitvoering van oudkomersprogramma's.

Vanaf 3 februari jl. is de website monitor oudkomers weer opengesteld voor gemeenten. Tot 1 april a.s. kunnen zij de gegevens over de tweede helft 2002 aanleveren. Indien zich inhoudelijke problemen voordoen kunnen zij de Helpdesk Inburgering bellen; deze Helpdesk kan hen daarnaast, als het technische problemen betreft, doorschakelen naar de Helpdesk van het bedrijf dat de monitor oudkomers heeft ingericht.

Op 1 april a.s. moeten de gemeenten de monitor oudkomers afsluiten en de gegevens, voorzien van een accountantsverklaring opsturen naar Cfi, die de administratieve verwerking verzorgt van de monitorgegevens.

In de maanden hierna zal IBM een kwalitatieve analyse uitvoeren op de aangeleverde gegevens. In de voortgangsrapportage die u voor het zomerreces wordt toegezonden wordt u gerapporteerd over de uitkomsten van de monitor oudkomers van 1 april jl.

Tijdens een conferentie op 12 juni a.s. zullen de inhoudelijke resultaten en de effecten van de technische wijzigingen worden gepresenteerd aan de G54.

Op 19 februari jl. heeft terugkoppeling plaatsgevonden aan de gemeentelijke accountants. Hier waren de landelijke accountantskantoren, gemeentelijke accountants en de accountantsdiensten van de ministeries van BZK en Justitie vertegenwoordigd. Ook tijdens deze bijeenkomst zijn de inhoudelijke resultaten en het gebruik van de monitor toegelicht. Daarnaast zijn ervaringen uitgewisseld waardoor de controles van de accountant kunnen worden verbeterd. Mede op basis van deze terugkoppeling zijn enkele wijzigingen in het protocol doorgevoerd. Deze hebben betrekking op het indelen van de doelgroep en het tellen van het aantal oudkomers.

III. Frontoffice inburgering

Zoals u weet, is de Taskforce Inburgering vanaf 1 januari 2003 niet meer operationeel. Gedurende de afgelopen periode heeft de Taskforce een aanjaagfunctie vervuld en samen met gemeenten is een flinke impuls gegeven aan het inburgeringsbeleid. Het tijdelijke karakter van de Taskforce was inherent aan de taken die zij heeft vervuld, namelijk die van het aanjagen, stimuleren en initiëren.

Uit evaluatie (onder andere via een quick scan) is gebleken dat gemeenten nog steeds behoefte hebben aan een vorm van ondersteuning en een gestructureerd contact met het Rijk, zoals voorheen verzorgd door de Taskforce. Als logisch vervolg op de Taskforce hebben de betrokken departementen besloten een Frontoffice Inburgering op te richten, die in beginsel voor een periode van twee jaar de gemeenten op vraagbasis zal ondersteunen.

De doelstelling van het Frontoffice is het vasthouden en waar nodig het vergroten van de aandacht voor het inburgeringsterrein en tevens het verankeren van de behaalde resultaten.

Een team van vier accountmanagers, aangestuurd door een projectleider en ondersteund door een office manager, is hiervoor in het leven geroepen. De projectleider wordt op dit moment geworven, en de overige teamleden zijn inmiddels de werkzaamheden gestart. De functie van projectleider wordt voorlopig waargenomen door een interim-projectleider, die evenals twee van de vier accountmanagers afkomstig is van de voormalige Taskforce.

De belangrijkste taken van de Frontoffice hebben betrekking op het ondersteunen van gemeenten bij verdere ontwikkeling en uitvoering van hun

inburgeringsbeleid op basis van een vraaggerichte en flexibele ondersteuning. In hoofdlijnen gaat het om drie soorten activiteiten:

1. Vraaggestuurd accountmanagement
2. Begeleiding bij implementatie van het informatiemodel
3. Verspreiden van good practices en andere communicatieactiviteiten op vraagbasis

Over het verloop van de werkzaamheden zult u in de volgende voortgangsrapportage worden geïnformeerd.

De derde activiteit van de Frontoffice brengt mij bij het Kenniscentrum Integratie en Etnische Minderheden.

Dit kenniscentrum zal worden ondergebracht bij het Kenniscentrum Grote Steden (www.kcgs.nl). Het Kenniscentrum Integratie en Etnische Minderheden is op dit moment nog niet operationeel, maar zal naar verwachting voor de zomer in ieder geval een website gelanceerd hebben. Op deze website zal op systematische en duidelijke wijze alle relevante informatie inzake het integratiebeleid worden samengebracht. Het onderwerp inburgering maakt hiervan een belangrijk deel uit. De in vorige rapportages genoemde website en databank van de Taskforce gaan deel uitmaken van het kenniscentrum. Ook zal het kenniscentrum zorgdragen voor het verzamelen en verspreiden van good practices, zowel digitaal alsook via kennisateliers, gezien de positieve ervaringen die hiermee zijn opgedaan in het kader van het Kenniscentrum Grote Steden. Ook over de het Kenniscentrum Integratie en Etnische Minderheden zal ik u in een volgende rapportage nader berichten.

IV. Duale trajecten

Evenals in de vorige voortgangsrapportages wordt u op de hoogte gebracht van de stand van zaken met betrekking tot de monitor duale trajecten.

Het bureau dat het onderzoek verricht heeft recent de eindrapportage opgeleverd, waarin niet alleen een vergelijking wordt gemaakt tussen personen die een duaal traject volgen en inburgeraars die alleen een cursus NT2 doorlopen, maar ook een parallel wordt getrokken naar ervaringen in het middelbaar beroepsonderwijs.

Gedurende de pilot is de voortgang in de duale trajecten gevolgd met behulp van een monitor. Zoals u reeds is gemeld, is het project waarin NT2 werd gecombineerd met werk vooral een succes geweest vanwege de kwalitatieve resultaten. Dit project, dat geïnitieerd is in de G4, heeft niet tot grootschalige effecten op kwantitatief gebied geleid. Eén van de vier trajecten uit het NT2-werk project is meegenomen in de monitor. Voorts zijn 29 trajecten uit de pilot NT2 en beroepsopleiding betrokken in de monitor. Deze 29 trajecten vonden plaats op 16 ROC's. In het onderstaande geef ik u een korte samenvatting van het eindrapport over duale trajecten.

In totaal zijn 557 deelnemers uit de pilots gedurende de looptijd van de monitor gevolgd. De deelnemers zijn over het algemeen:

- Jong (ruim tweederde van de deelnemers valt in de leeftijdscategorie 17 tot en met 27 jaar);
- Laag opgeleid (ruim de helft heeft een opleidingsniveau van ten hoogste VBO).

Bovendien hebben de deelnemers vaak een NT2-niveau van 2 of lager.

Gezien het profiel van de deelnemers kan geconcludeerd worden dat de projecten er goed in zijn geslaagd om de beoogde doelgroep van laag-opgeleid anderstaligen met een laag NT2-niveau te bereiken.

Bij de laatste meting van oktober 2002 zat 47% van de deelnemers nog in een traject, had 26% het traject (met succes) afgerond en was 28% uitgevallen. De belangrijkste redenen voor uitval liggen in de persoonlijke sfeer. Van degenen die een duaal traject hebben gevolgd en afgerond, gaan veruit de meesten door met een vervolgopleiding op KSB2-niveau. Het hoge uitvalpercentage correspondeert niet met de verwachting dat de uitval lager zou zijn dan bij reguliere NT2-trajecten. De meerwaarde van duale trajecten zou terug te vinden moeten zijn in een verhoogde effectiviteit. De effectiviteit van het traject wordt bepaald aan de hand van de voortgang in taalniveau, de behaalde beroepskwalificatie(s) en het uitvalpercentage. Een belangrijk knelpunt voor het onderzoek naar bovengenoemde aspecten bleek de onvoldoende kwaliteit van registratie op ROC's te zijn. Uit de monitorgegevens blijkt bijvoorbeeld dat van meer dan de helft van de deelnemers niet duidelijk is hoeveel uren NT2 zij hebben gevolgd voor de start van het duale traject. Voorts is van bijna eenderde van de deelnemers niet bekend wat hun opleidingsniveau is en is van een kwart van de deelnemers niet vastgelegd wat het NT2-niveau was bij start van het traject. Het ontbreken van een groot aantal gegevens van veel deelnemers maakte het lastig om op alle punten harde conclusies te trekken. Overigens is het vanuit de ROC-gedachte dat de beroepskwalificatie de uiteindelijke graadmeter van succes is begrijpelijk dat de voortgang niet in alle gevallen gemeten wordt. Het beperkt echter de mogelijkheid om door middel van onderzoek aan te tonen wat het effect is van een duaal traject op de taalvaardigheid van de deelnemers. Op basis van beschikbare gegevens kan worden vastgesteld dat deelnemers vooruitgang boeken in hun NT2-niveau. De resultaten verschillen per ROC en per deelvaardigheid, maar een vooruitgang van een half taalniveau in een periode van zes tot tien maanden is voor veel cursisten realistisch. Duale trajecten scoren niet beduidend beter op de ontwikkeling van taalvaardigheid dan reguliere taaltrajecten. Zoals reeds eerder aangegeven, zijn de conclusies gebaseerd op een zeer beperkt aantal deelnemers.

De belangrijkste meerwaarde van de duale trajecten is gelegen in het feit dat niet alleen het NT2-niveau wordt verbeterd, maar dat de inburgeraar tegelijkertijd een beroepsopleiding volgt en een (deel)kwalificatie kan behalen. Door de stages die onderdeel uitmaken van het traject, raakt de deelnemer gewend aan werkcultuur, vaktaal en het omgaan met chefs en collega's. Deelnemers zelf beschouwen dit als één van de belangrijkste voordelen van een duaal traject. De ervaringen van de docenten wijzen erop dat deelnemers goed scoren op de beroepstoetsen. Hoewel exacte gegevens hierover ontbreken, geven docenten voorts aan dat cursisten gemotiveerder zijn dan cursisten in het reguliere beroepsonderwijs. Zeker voor wat betreft uitvalpercentages steken duale trajecten gunstig af bij de beroepsopleidingen: gemiddelde uitvalpercentages bij het reguliere beroepsonderwijs schommelen rond de 35%, terwijl dat voor de opleidingen op assistent-niveau (het niveau waarop de meeste duale trajecten uit de monitor zich richten) bijna 44% is.

Samengevat kan worden gesteld dat duale trajecten weliswaar bijdragen aan het verbeteren van de taalvaardigheid (zoals reguliere NT2-trajecten dat ook doen), maar dat de belangrijkste meerwaarde gelegen is in de combinatie van het leren van de taal en een beroep. Vooral voor de groep laagopgeleide anderstaligen zijn duale trajecten een goede manier om langdurige «gestapelde» trajecten te vermijden.

Overigens ben ik met mijn collega van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bezig om een handboek duale trajecten op te zetten, waardoor ook bedrijven gemakkelijker het initiatief kunnen nemen om een duaal traject op te starten. Ten aanzien van de pilot NT2 en beroepsopleiding kan ik u

melden dat deze afgesloten is. Dit is niet vanwege een gebrek aan succes, maar is inherent aan het tijdige karakter van een pilot. Bovendien ben ik ervan overtuigd dat ROC's tezamen met gemeenten deze trajecten op eigen kracht kunnen en willen laten voortzetten. Wel wordt op dit moment gezien hoe de doorstroom uit dit project naar de arbeidsmarkt bevorderd en vergemakkelijkt kan worden.

V. Kinderopvang

Voor oudkomers geldt geen verplichting tot inburgering. Wel is de gemeente verplicht een overeenkomst te sluiten met diegene die een oudkomersprogramma gaat volgen. In deze overeenkomst moet onder andere worden opgenomen hoe wordt omgegaan met verzuim en uitval. Onderdeel van de afspraken die de gemeente met de oudkomer maakt kan zijn dat er gebruik kan worden gemaakt van de kinderopvangvoorzieningen binnen de gemeente.

Omdat de oudkomer geen verplichting tot inburgering kan worden opgelegd is deze categorie geen specifieke doelgroep op grond van het wetsvoorstel Wbk¹. (Wet basisvoorziening kinderopvang). Gemeenten worden geacht middelen ter beschikking te stellen voor de financiering kinderopvanggebruik door oudkomers. Oudkomers volgen in meerderheid een extensief programma van slechts een beperkt aantal uren per week. De behoefte aan kinderopvang voor oudkomers bestaat derhalve uit een beperkt aantal uren per dag en per week, de zogenaamde kortdurende kinderopvang. Momenteel wordt de mogelijkheid gezien om in het wetsvoorstel Wbk een experimenteerbasis op te nemen voor experimenten met aan te wijzen innovatieve vormen van kinderopvang waaronder kortdurende kinderopvang. Met behulp van dit aanbod zal het dan mogelijk zijn ook oudkomers geschikte kinderopvang te bieden gedurende de uren dat zij les volgen.

De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie,
H. P. A. Nawijn

---

¹ Dit wetsvoorstel ligt momenteel voor behandeling in de Tweede Kamer.